

Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

D/2505/03.00.00.00/2013

Perusteluosa

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Lahden kaupunginhallitukselta lausuntoa kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta seuraavasti:

"Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoanut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa kuntalakiluonnoksesta. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)

- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointi-menettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaaentioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen

valtiovarainministerio(at)vm.fi. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön [www-sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi](http://www.sivuilla.osoitteessa.www.kuntauudistus.fi)."

Nuorisovaltuusto on antanut asiasta myös oman liitteestä ilmenevän lausuntonsa.

Liitteenä

1. Lausuntopyyntö
2. Lahden kaupungin lausunto
3. Lahden nuorisovaltuuston lausunto

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirta

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan asian liitteenä olevan lausunnon ja liittää siihen Lahden nuorisovaltuuston lausunnon.

**Käsittely kaupungin-
hallituksessa** Keskustelun kuluessa esittelijä muutti päätösesitystään 5. luvun osalta lisäten lauseen "Lisäksi olisi perusteltua harkita vammaisneuvoston asettamisvelvollisuutta" ja poistaen 83 § 3 momentissa olleen lauseen: "Luottamushenkilömaksu luo arveluttavan sidonnaisuuden luottamushenkilöpaikan ja luottamushenkilön maksaman maksun välille". Lisäksi kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Jarkko Nissinen esitti poistettavaksi lausunnossa § 74 liittyvän lausuman "Esimerkiksi Lahden kaupungissa esitetyn säännöksen mukaan toimialoilla työskentelevä olisi vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Lahdessa toimialajohtajat ovat kunnanhallituksen alaisia. Näin alaisesta tulisi tavallaan esimiehensä esimies. Olisi syytä harkita tarkemmin kunnan omien työntekijöiden vaalikelpoisuutta kunnanhallitukseen nimenomaan siltä kannalta, että kunnanhallitus vastaa henkilöstöpolitiikasta ja toimii työntajan edustajana". Esitystä kannatettiin.

Puheenjohtaja totesi että on tehty kannatettu muutosesitys joten asiasta tulee äänestää. Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginjohtajan esitystä kannattavat äänestävät jaa ja I varapuheenjohtaja Nissisen ehdotusta äänestävät ei.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 JAA- ääntä ja 5 EI- ääntä. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä: Liite 1 297 §. Puheenjohtaja totesi tältä osin kaupunginjohtajan muutetun päätösesityksen tulleen hyväksytyksi.

Päätös Muutettu päätösesitys hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

**Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja** Kaupunginlakimies Pekka Virkkunen (044-416 3072)

Toimenpiteet Ote valtiovarainministeriö, valtiovarainministeriö(at)vm.fi

Muutoksenhaku Muutoksenhakukielto

Otteen oikeaksi todistaa konsernipalvelujen kansliassa elokuun 26 päivänä 2014

viran puolesta:

Kaupunginsihteeri

Janne Mäki

**Otteen saaja: (s-postilla)
Valtiovarainministeriö**

MUUTOKSENHAKUKIELTO
Oikaisuvaatimus / Kunnallisvalitus

Liitetään pöytäkirjanotteeseen

Lahden kaupunki
Viranomainen:
Kaupunginhallitus

Päivämäärä:
25.08.2014

Pykälä:
§ 297

☒ Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 91 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

☐ Muu peruste, mikä

Asianosainen:

☒ Annettu tiedoksi sähköisesti, pvm: 26.8.2014 valmistelusihteeri Marjo Oinonen

☐ Lähetetty tiedoksi kirjeellä, joka on annettu postin kuljettavaksi, pvm:
(kuntalaki 95 §) Tiedoksiantaja:

☐ Luovutettu asianosaiselle
Paikka ja pvm:

Vastaanottajan allekirjoitus

☐ Muulla tavoin, miten

ÄÄNESTYSLISTA

Lahden kaupunginhallituksen kokouksesta elokuun 25 päivänä 2014

Kaupunginjohtajan ehdotus = JAA

Kh:n I varapuheenjohtaja Nissisen poistoehdotus = EI

	Jaa	Ei	Huomautuksia
Nissinen, Jarkko Nurminen, Jouni		x	
Hartman, Jari Konu, Pekka		x	
Hildén, Sirkku Ilmoniemi, Katja		x	
Iivonen-Pekesen, Susanna Koskinen-Laine, Ulla		x	
Holopainen, Antti Järvinen, Pekka		x	
Tuomi, Maarit Laihanen, Nina	x		
Lehto, Rami Koskinen, Lasse	x		
Niinistö, Sari Salakka, Helena	x		
Vahter, Merja Bruneau, Milla	x		
Ratia, Jorma Räihä, Sime	x		
Viljanen, Ilkka Pohjolainen, Einari	x		
Yhteensä	6	5	

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Lausuntopyyntö

VM065:00/2012

Kh 25.8.2014

§ 297

Liite 1

1 (4)

8.5.2014

Jakelussa mainituille

Lausuntopyyntö kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoitunut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa kuntalakiluonnoksesta. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)

2 (4)

- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön [www-sivuilla](http://www.sivuilla) osoitteessa www.kuntauudistus.fi.

Päivi Laajala
Osastopäällikkö, ylijohtaja

Lisätietojen antajat

Ylijohtaja Päivi Laajala, valtiovarainministeriö, p. 02955 30026, etunimi.sukunimi(a)vm.fi

Lainsäädäntöneuvos Eeva Mäenpää, valtiovarainministeriö, p. 02955 30266, etunimi.sukunimi(a)vm.fi

Toimielimet ja johtaminen –jaoston puheenjohtaja Auli Valli-Lintu, valtiovarainministeriö, p. 02955 30079, etunimi.sukunimi(a)vm.fi

Demokratiajaoston puheenjohtaja Inga Nyholm, valtiovarainministeriö, p. 02955 30042, etunimi.sukunimi(a)vm.fi

Talousjaoston puheenjohtaja Arto Sulonen, Suomen Kuntaliitto, p. 0400 850 232, etunimi.sukunimi(a)kuntaliitto.fi

3 (4)

Kunnat ja markkinat –jaoston puheenjohtaja Elise Pekkala, työ- ja elinkeinoministeriö, p. 02950 63731, etunimi.sukunimi(a)tem.fi.

Jakelu

Kunnan- ja kaupunginhallitukset
Suomen Kuntaliitto
Valtioneuvoston kanslia
Ulkoasiainministeriö
Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Puolustusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö
Aluehallintovirastot
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
Maakuntien liitot
Sairaanhoitopiirit
Erityishuoltopiirit
Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueet
Koulutuskuntayhtymät ja muut koulutuksen järjestäjät
KT Kuntatyönantajat
Kirkon työmarkkinalaitos
Valtion työmarkkinalaitos
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty
Kunta-alan unioni
Tekniikka ja Terveys KTN
Toimihenkilöiden neuvottelujärjestö TNJ
AKAVA
STTK
SAK
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
MTK
Keva
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta
Elinkeinoelämän keskusliitto
Suomen Yrittäjät
Keskuskauppakamari
Hallitusammattilaiset ry.
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen ortodoksinen kirkko
Folktinget
Saamelaiskäräjät
Kansallinen Kokoomus rp.
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue rp.
Perussuomalaiset rp.
Suomen Keskusta rp.
Vasemmistoliitto rp.
Vihreä liitto rp.
Suomen ruotsalainen kansanpuolue rp.
Suomen kristillisdemokraatit (KD) rp.

4 (4)

Ammattiosaajien kehittämissyhdistys AMKE
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Suomen nuorisovaltuustojen liitto
Allianssi ry.
Nuorisosiain neuvottelukunta
Suomen Kotiseutuliitto
Väestörekisterikeskus
Helsingin maistraatti
Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajat ry
Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunta
Kuntatarkastajat ry
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Euroopan kemikaalivirasto (ECHA) (pääjohtaja Geert Dancet)

LAHDEN KAUPUNGIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA KUNTALAISTA

Valtiovarainministeriön Kunta- ja aluehallinto-osasto on pyytänyt Lahden kaupungilta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta koskien kuntalakia. Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi kuntalaki, joka korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Esitysluonnoksen muutokset Lahden kaupungin käytännön toimintaan ovat pääosin pienehköjä. Useat toiminnot ja toimenpiteet, jotka luonnoksessa on esitetty säädettäväksi pakollisiksi, ovat Lahden kaupungissa jo ainakin jossain muodossa käytössä.

Laajamittainen uudistus määrittelee uudelleen kunnan asemaa julkisen toiminnan kokonaisuudessa ja myös suhteessa valtioon. Lakiesityksessä olisi syytä nykyistä luonnosta selvemmin vahvistaa kunnan itsehallinnollista asemaa ja hallinnollista integriteettiä. Yhteistyöjärjestelyt ja valtion ohjaus yhteistyön toteuttamisessa ei saa hämärtää kunnan asemaa asukkaattensa itsehallinnon toteutuskanavana. Peruskunnalla tulee olla vahva rooli myös yhteisesti järjestettyjen palveluiden ohjaamisesta kunnan alueella.

RAKENTEESTA JA YLEISTÄ

Esitysluonnoksen rakenne on selkiytetty kokoamalla uusia säännöksiä erillisiin omiin lukuihinsa ja jaottelemalla asiakokonaisuudet osastoiksi. Ehdotettu rakenne on nykyiseen kuntalakiin verrattuna selkeä ja looginen.

Yleisesti esitysluonnoksen on tarkoitus olla ”mahdollistava”. Kuitenkin eräissä kohdissa sääntelyä tiukennetaan ja kuntien itsehallintoa kavennetaan esittämättä tiukennuksille kuitenkaan kunnollisia perusteluja. Näihin seikkoihin lausunnossa palataan myöhemmin pykäläkohtaisessa käsittelyssä.

Esitysluonnoksessa olevaa lakiluonnosta rasittaa eräänlainen ohjekirjamainen lainsäädäntötyyli. Tällainen ohjekirjamainen lainsäädäntötapa ei kuulu suomalaiseen lainsäädäntöperinteeseen eikä ole myöskään omiaan selkeyttämään lainsäädäntöä. Mikäli lainsäätäjät haluaa antaa esimerkkejä tarkoituksistaan, on näille esimerkeille oikea paikka hallituksen esityksen perusteluosa, ei varsinaisen lakiteksti. Lakitekstiin ei kuitenkaan pystytä kaikkia hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä kirjaamaan, jolloin siitä helposti tulee tosiasiaa rajoittava eikä mahdollistava. Esimerkkien kirjaaminen on myös epäyhtenäistä. Tästä on hyvä esimerkki lain 23 §, joka käsittelee kuntalaisten aloiteoikeutta. Tämän pykälän osalta ei ole lakitekstiin kirjattu mahdollisuutta palvelualoitteiden käyttöönotosta vaan tämä mahdollisuus löytyy hallituksen esityksen perustelu osan puolelta. Sitten taas 22 §:ään on otettu runsaasti esimerkkejä siitä miten kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia voidaan edistää mutta luettelo on esimerkinomainen eli muitakin mahdollisuuksia voidaan käyttää. Hyvän ja ytimekkään lainsäädännön saavuttamiseksi tulee kaikista esimerkinomaisista kirjauksista itse lakitekstissä luopua ja siirtää ne hallituksen esityksen perusteluosaan.

Toinen silmiinpistävä ohjekirjamaisuus lakitekstissä on useassa pykälässä huomautus, että jotain muutakin lakia tai artiklaa pitää noudattaa. Myös tämäntyyppiset huomautukset tulee siirtää **lakitekstistä hallituksen esityksen perusteluosan puolelle**. Lisäksi olisi perusteltua harkita vammaisneuvoston asettamisvelvollisuutta.

PYKÄLÄKOHTAINEN KÄSITTELY

Seuraavassa on käsitelty esitettyjä muutoksia pykäläkohtaisesti lähinnä lausuntopyynnössä mainittujen pykälien osalta:

6 §:ssä määritellään käsitteet kuntakonserni, kunnan tytäryhteisö ja kunnan toiminta.

Kuntalain kuntakonsernimääritelmässä tai lain esitöissä **tulee selvyiden vuoksi mainita, ettei kunnan katsota kuuluvan elinkeinotoiminnan konserniin**. Asialla on merkitystä mm. elinkeinoverolain mukaan verotettavien kunnan tytäryhteisöjen korkojen vähennyskelpoisuuden kannalta. Kysymys vähennysoikeudesta ja vertailutaseesta nousee esiin kunnan konsernipankin tytäryhtiöille antamien konsernilainojen kohdalla. EVL 18a § rajoittaa etuyhteydessä olevien velkasuhteen osapuolten nettokorkomenojen vähennyskelpoisuutta siinä tapauksessa, ettei verovelvollinen esitä selvitystä korkeammasta tai yhtä suuresta oman pääoman suhteesta taseensa loppusummaan verrattuna konsernitaseen vastaavaan suhdelukuun. Kuntakonserneissa EVL 18a §:ää tulee kuitenkin soveltaa vain alakonserneihin, jolloin vertailutaseenakin käytetään alakonsernin tasetta, ei kuntakonsernin tasetta.

Kunta on oikeudelliselta muodoltaan julkisyhteisö. Se ei ole kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen kuntayhteisönä eikä kuntayhteisöä myöskään pidetä kirjanpitolaissa tarkoitettuna emoyrityksenä. KPL:n 1 luvun 6 §:n mukaan kirjanpitovelvollisella oleva 5 §:n mukainen määräysvalta kohdeyrityksessä tekee näistä emo- ja tytäryrityksen, jotka muodostavat konsernin. Koska kuntaa ei pidetä kirjanpitolaissa tarkoitettuna emoyrityksenä, sillä ei ole myöskään velvollisuutta konsernitilinpäätöksen laatimiseen kirjanpitolain mukaisesti, KPL 6 luku 1 §. Elinkeinovalolain korkovähennysrajoitussäännösten soveltamisesta kuntakonsernissa on Keskusverolautakunnan antama, edellä mainittuihin seikkoihin nojaava ennakkoratkaisu, KVL:010/2014:

"X:n kaupunki omisti enemmistön A Oy:n osakkeista. A Oy oli energiakonsernin emoyhtiö ja kuului tytäryhtiöineen X:n kaupungin kuntakonserniin. X:n kaupunki ei julkisyhteisönä ollut kirjanpitolain säännösten mukaan kirjanpitovelvollinen eikä siten sellainen emoyritys, jolla olisi velvollisuus laatia kirjanpitolaissa tarkoitettu konsernitilinpäätös. A Oy:n energiakonsernin emoyhtiönä laatimaa konsernitasetta pidettiin näissä olosuhteissa elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a §:n 3 momentissa tarkoitettuna konsernitaseena."

Kunnan kirjanpitovelvollisuus kuntayhteisönä perustuu kuntalakiin, joka määrää mm. että kirjanpitolakia sovelletaan soveltuvin osin. Myös konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus määräytyy kuntalain perusteella. Kuntalain 1995 hallituksen esityksessä 192/1994 (67 §) todetaan,

että ”kunnan kirjanpitoa koskeva sääntely toteutettaisiin pääosin kirjanpitolailla ja -asetuksella”, ja että ”kirjanpitolaki muodostaa valmiin ja yleisesti hyväksytyn ja tunnetun säännösten, joka takaa kunnan tilinpäätöksen vertailtavuuden muihin talousyksiköihin”. Hallituksen esityksessä 263/2006 (68a §) todetaan seuraavaa: ”Kuntakonsernia koskevien säännösten tavoitteena on selkeyttää kuntakonsernin ohjausta ja valvontaa sekä parantaa konsernin johtamisen edellytyksiä ja valvontaa. Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudella pyritään siihen, että kunnalla olisi aikaisempaa paremmat mahdollisuudet johtaa kuntakonsernia. Sääntelyn tarkoituksena on saada kunnan toiminnasta ja taloudesta riittävä ja oikea kokonaiskuva myös tilanteessa, jossa kuntapalveluja tuottavat enenevässä määrin kunnan perusorganisaation lisäksi kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt ja säätiöt.”

Kuntalain esityöt osoittavat, että kunnan kirjanpitoa koskevan sääntelyn toteuttaminen pääosin kirjanpitolailla ja -asetuksella johtui pyrkimyksestä taata tilinpäätöksen vertailtavuus. Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden säätämisen lähtökohtana oli puolestaan kuntakonsernin johtamisedellytysten parantaminen tilanteessa, jossa kunnat ovat enenevässä määrin siirtäneet toimintojaan määräysvallassaan oleviin yhteisöihin ja säätiöihin. Ainakin uuden kuntalain esityksissä olisi hyvä mainita, ettei kuntaa pidetä, kirjanpitolakiin viittaavasta konsernimääritelmästä huolimatta, kirjanpitolaissa tarkoitettuna emoyrityksenä, ja ettei kunnan katsota kuuluvan EVL:ssä tarkoitettuun konserniin.

Kunnan toiminnaksi on pykälässä määritelty kunnan ja kuntakonsernin lisäksi osallistuminen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuva toiminnan. Määrittelyllä pyritään ilmeisesti ilmaisemaan se, että kuntaa ja sen toimintaa tulisi johtaa kokonaisuutena organisoitumismuodoista riippumatta. Kyseinen määritelmä ei sinänsä tuo mitään uutta vaan on luonteeltaan lähinnä toteava ja muistuttava. Kyseinen määritelmä **tulee poistaa esitysluonnoksesta kokonaan tarpeettomana tai siirtää se hallituksen esityksen perusteluosaan.**

7-9 §:issä käsitellään kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista.

Kunnan tehtävämäärittely säilyy ehdotuksessa käytännössä ennallaan eli kunnalla olisi kunnan yleiseen toimialaan kuuluvia ja lakisääteisiä tehtäviä sekä toimeksiantotehtäviä, joilla tarkoitetaan sellaisia julkisia tehtäviä, jotka kunta ottaa sopimuksen perusteella hoidettavakseen. Yleensä eniten epäselvyyttä on käytännön toiminnassa aiheuttanut kunnan yleiseen toimialaan kuuluvat tehtävät. Yleisen toimialan selkeämpi määrittely olisi laissa toivottavaa mutta kuntien laajan ja vaihtelevan tehtäväkentän vuoksi se lienee mahdotonta.

Järjestämisvastuuta koskeva pykälä on ehdotuksessa uusi. Pykälässä säädetään, että kunta voi järjestää laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lisäksi pykälässä on määritelty järjestämisvastuun sisältö sekä se, että kunta on vastuussa palvelu rahoituksesta vaikka järjestämisvastuu olisikin siirretty. Pykälä selkeyttää hyvin tälläkin hetkellä noudatettavan käytännön ja on aiheellinen lisäys kuntalakiin. **Järjestämisvastuun määrittelyn tulisi ulottua kunnan kaikkeen toimintaan siten, että erityislaeissa ei voitaisi tehdä tästä poikkeavia järjestämisvastuun määritelmiä.**

Palvelujen tuottamista koskeva pykälä vastaa pääosin nykyistä lainsäädäntöä. Pykälän 3 momentissa selvennetään se, että jos kunta hankkii palveluita kuntasektorin ulkopuolelta, säilyy sillä järjestämisvastuu. Samoin momentissa on määritelty miten tuottajan vastuu määräytyy. Esitysluonnoksen mukaan palvelun tuottajan vastuu palveluista määräytyisi mm. mitä tässä laissa (kuntalaissa) säädetään. Viittausta kuntalakiin on tässä yhteydessä vaikea hahmottaa mahdollisen kuntasektorin ulkopuolisen palveluntuottajan kannalta. **Tämä kohta tulee esityksen jatkotyöstämisessä selkeyttää esimerkiksi esityksen perusteluissa.**

Yleisesti ottaen kuntalaissa tulisi selkeästi ilmaista se, että kunnallisen itsehallinnon perusteella kunnalla tulee olla mahdollisuus päättää ja tehdä valintoja sen suhteen, miten kunnan järjestämis-, toteutus-, ja rahoitusvastuulla olevat asiat toteutetaan.

Tämän lisäksi olisi syytä selkeyttää kuntalain asema lainsäädännössä sellaiseksi, että se olisi **kuntien toimintaa sääntelevä ensisijainen laki**, joka menee toimiala- ja toimintakohtaisten lakien edelle. Tällä hetkellä voimassaolevan tilanteen mukaan sektoriministeriöiden lainsäädäntö sisältää erinäisen määrän kuntalaista poikkeavia ja sen kanssa enemmän ja vähemmän ristiriidassa olevia säännöksiä, mikä aiheuttaa tulkintavaikeuksia, kunnan toiminnan pirstaloitumisen ja sitä kautta myös ylimääräisiä kustannuksia.

12 §:ssä säädetään kuntatalousohjelmasta.

Kuntatalousohjelma korvaisi esitysluonnoksessa voimassa olevan peruspalveluohjelmamenettelyn. Kuntatalousohjelma olisi nykyistä peruspalveluohjelmaa laajempi ja kokonaisvaltaisempi ja se antaisi mm. aikaisempaa paremmat edellytykset arvioida kuntien tehtävien ja niiden rahoituksen tasapainoa. Lisäksi sillä olisi tarkoitus vahvistaa kuntapolitiikan kokonaisuuden hallintaa valtioneuvoston päätöksenteossa.

Esitettyä kuntatalousohjelmaa ja erityisesti sen tavoitteita voidaan pitää erittäin kannatettavina ja tarpeellisina. Tällä hetkellä näyttää siltä, että nimenomaan kuntapolitiikan kokonaisuus valtioneuvoston päätöksenteossa ei ole aina hallinnassa. Usein vaikuttaa siltä, että eri ministeriöt tekevät omia kuntiin kohdistuvia muutoksia ja uudistuksia tahoillaan ilman, että millään taholla on käsitystä kokonaisuudesta. Uudistus, jossa valtio ottaa vastuun kunnille säätämistään velvoitteista, on erittäin tervetullut ja välttämätön julkisen talouden tasapainoon saattamiseksi. Hyvin usein muutoksien tekeminen kuntien velvoitteisiin on johtanut myös erilaisiin arvioihin kuntakentän ja valtionhallinnon välillä niiden taloudellisista ja toiminnallisista vaikutuksista. Siksi on perusteltua, että Suomen Kuntaliiton edustus on mukana talousohjelman valmistelussa.

Julkisen talouden saattaminen oikealle uralle edellyttää sitä, että uudistusten talousvaikutuksen arvioitaisiin aidosti puolueettomassa elimessä, jossa ovat edustettuina kuntien, uudistukseen liittyvien ministeriöiden ja valtiovarainministeriön edustajat. Vähimmäistavoitteena tulisi olla, että Suomen Kuntaliiton edustus on mukana myös uudistusten vaikutusten arvioinnissa.

Esitysluonnokseen on kirjattu kuitenkin vain säännös kuntatalousohjelman valmistelusta eikä siinä ole mitään mainintaa ohjelman hyväksymismenettelyssä. **Esitykseen tuleekin lisätä kirjaus, että**

valtiovarainministeriö tai valtioneuvosto hyväksyy kuntatalousohjelman kaikkia ministeriöitä sitovaksi.

15 § ja 16 §:issä säädetään kuntavaaleista ja valtuutettujen lukumääristä.

Muutoksena nykyiseen olisi kuntavaalien ajankohdan muuttaminen huhtikuuhun ja valtuuston toimikauden aloittamisajankohdan muuttaminen kesäkuun alkuun. Valtuutettujen määrän osalta säädettäisiin valtuustojen minimikoot. Valtuusto voisi päättää myös suuremman valtuuston valitsemisesta. Lahden osalta valtuuston minimikoko vastaisi nykyistä kokoa.

Esitettyä kuntavaalien ja valtuuston toimikauden ajankohdan muutosta voidaan pitää positiivisena. Näin uusi valtuusto pääsisi päättämään seuraavan vuoden talousarviosta.

Kun kunnalle annetaan mahdollisuus päättää valtuuston koosta annetuissa rajoissa, voitaisiin valtuuston koon alarajoja laskea nyt ehdotetusta. Kunnat eivät pienemmän valtuuston mahdollisuutta laajasti käyttäisi, mutta olisi hyvä antaa kunnille mahdollisuus kokeilla myös monien Euroopan maiden mallin mukaista pienempää valtuustoa, jonka rooli voisi olla lähempänä käytännön kysymyksiä kuin nykyisenkokoisen valtuuston.

19 §:ssä säädetään valtuustoryhmien tukemisesta.

Esitysluonnos vastaa nykyistä sääntelyä sillä lisäyksellä, että sääntelyä täydennettäisiin niin, että valtuustoryhmille osoitetun tuen määrä olisi ilmoitettava kunnan tilinpäätöksessä valtuustoryhmittäin. Avoimuuden lisäämiseksi ehdotettu sääntely on asianmukaista. Tarkemmin poliittisen toiminnan tukemiseen palataan pykälän 83 kommentteissa.

5 luku: Lukuun on koottu säännökset kunnan asukkaiden osallistumisoikeudesta. Luku sisältää pykälät mm. äänioikeudesta kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä, osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista, aloiteoikeudesta, kansanäänestyksestä, kansanäänestysaloitteesta, nuoriso-, vanhus- ja vammaisneuvostosta sekä viestinnästä.

Olellaisimmat muutokset koskevat sitä, että kunnan tulee asettaa nuorisovaltuusto. Vanhusneuvoston asettaminen säädetään myös pakolliseksi, kuten se nykyisinkin on vanhuspalvelulain mukaan. Vammaisneuvoston asettaminen on sen sijaan vapaaehtoista. Viestinnän osalta luonnoksessa on korostettu yleisen tietoverkon käyttämistä.

Nuorisovaltuuston asettamista voidaan pitää hyvänä asiana. Nuorisovaltuustot ovat perusteltuja nimenomaan äänioikeutta vailla olevien alaikäisten nuorien vaikutuskanavana. Tosin mikäli nuorison määritelmänä käytetään esitysluonnoksen sivulta 28 löytyvää nuorisolain mukaista nuoren määritelmää, jossa nuoriksi katsotaan alle 30 -vuotiaat, katoaa ajatus äänioikeutta vaikka olevan nuorison vaikutuskanavasta hyvin nopeasti. Esityksessä tulee täsmentää se, että nuorisovaltuusto on nimenomaan äänioikeutta vailla olevien nuorten vaikutuskanava.

Vanhusneuvoston asettamisvelvollisuus sisältyy jo nykyiselläänkin vanhuspalvelulakiin. Tämä lainsäädännön suuntaus erilaisten käyttäjäryhmien muodollisten toimielimien perustamispakkoon ei ole demokraattisten ja tasa-arvoisten perinteidemme mukaista. Vanhusneuvoston kohderyhmällä on äänioikeus ja nykyisin näyttää siltä, että nimenomaan iäkkäämpi väestönosa käyttää äänioikeuttaan huomattavasti yleisemmin kuin muut ikäryhmät. Samoin myös luottamushenkilöiden ikäjakauma on seurannut tätä kehitystä. Todellisuudessa ei ole mitään syytä asettaa kuntiin yhtä tietyn ikäryhmän etujen ajajaa mikäli ko. ikäryhmään kuuluvat ihmiset voivat vaikuttaa kunnan toimintaan normaalien vaalien kautta. Tämä sama koskee myös vammaisneuvostoa. Lisäksi vammaisneuvosto on myös esimerkki edellä kerrotusta ohjekirjamaisesta lainsäädännöstä.

Viestinnän osalta 29 §:ssä on korostettu viestinnän viestintää yleisessä tietoverkossa. Tämä ei sinänsä aiheuta muutoksia esim. Lahden kaupungin nykyiseen toimintatapaan. Hieman ongelmallista on kuitenkin pykälän 2 momentin kirjaus siitä, että kunnan on huolehdittava siitä, että asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta lähtee kuitenkin siitä, että asiat ovat "ei julkisia" siihen saakka kunnes pöytäkirja on tarkastettu. Nyt esitysluonnoksen sivulla 173 lähdetään siitä, että näin lisättäisiin valmistelun avoimuutta mutta sitten sivun loppupuolella todetaan, että toimielimet voivat kuitenkin viime kädessä itse päättää valmistelun julkisuudesta omiin asiakirjoihin liittyen. Tältä osin pykälän **sanamuotoa tulee tarkistaa** ja mikäli tarkoitus on ohjekirjamaisesti opastaa kuntia, siirtää ohjeistus hallituksen esityksen perusteluosan puolelle.

31 §:ssä säädetään kunnan toimielinmalleista.

Pykälässä on esimerkinomaisesti kerrottu valiokunta-, puheenjohtaja ja tilaaja-tuottajamallista. Esitysluonnoksesta käy ilmi, että pykälän tarkoitus on olla mahdollistava eikä sulkea pois muitakaan malleja.

Tämän pykälän osalta viitataan aiemmin esitettyyn ja esitetään, että **pykälän sanamuotoa tarkistetaan ja esimerkkiluettelot siirretään hallituksen esityksen perusteluosan puolelle.**

34 §:n uutena asiana on lakiin kirjattu valtuustolle mahdollisuus päättää, että toimielinten puheenjohtajat toimivat päätoimisina tai osa-aikaisina luottamushenkilöinä. Tämä on ollut mahdollista jo nykyisen lain aikana mutta tältä osin kirjaus lakiin selkeyttää tilannetta.

35 §:ssä säädetään luottamushenkilöiden erottamisesta.

Muutoksena nykyiseen on se, että valtuusto voi erottaa valitsemiensa toimielinten puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kesken kauden, jos he tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Erottamispäätös koskee puheenjohtajistoa kokonaisuudessaan. Tällä hetkellä pelkästään puheenjohtajiston erottaminen ei ole mahdollista vaan valtuuston tulee erottaa koko toimielin eikä valtuuston puheenjohtajistoa voi erottaa kesken toimikauden luottamuspulan vuoksi ollenkaan.

Koska puheenjohtajiston merkitys toimielimen työskentelylle on olennaista, korostaa kyseinen erottamismahdollisuus valtuuston mahdollisuuksia turvata luottamuselinorganisaation toimivuus. Esitetty muutos on kannatettava.

37 §:ssä säädetään mahdollisuudesta asettaa alueellisia lautakuntia tai johtokuntia.

Säännöksen uutuutena on määritelmä alueellisen toimielimen perustehtävistä. Tehtäväkenttää voidaan laissa luetelluista laajentaa hallintosäännöllä.

Esitetty alueellisten lautakuntien ja johtokuntien perustehtävien määrittely on aiheellista ja perusteltua.

38 §:ssä säädetään kuntastrategian laatimisesta.

Kuntastrategian laatiminen ei ole nykyainsäädännön mukaan pakollista mutta käytännössä kaikki kunnat sellaisen laativat. Pykälän tarkoituksena on vahvistaa kunnan toiminnan ohjaamista kokonaisuutena sekä liittää kunnan strateginen suunnittelu ja taloussuunnittelu nykyistä tiukemmin yhteen. Lisäksi ajatuksena on se, että erityislainsäädännön edellyttämät tiettyä kunnan tehtävää koskevat suunnitelmat voisi koota kuntastrategiaan. Strategia ei olisi oikeudellisesti sitova tai valituskelpoinen asiakirja mutta sen tulisi kuitenkin selkeästi ohjata kunnan taloussuunnittelua ja valtuuston omia talousarviopäätöksiä. Säännös korostaa valtuuston asemaa kunnan koko toiminnan ohjaajana.

Esitetty säännös on aiheellinen ja perusteltu.

40 §:ssä säädetään kunnanhallituksen tehtävistä

Ne on esitysluonnoksessa määritelty nykyistä kattavammin. Nykyisten tehtävien lisäksi luetteloon on lisätty työnantajan edustajana toimiminen ja henkilöstöpolitiikasta vastaaminen, vastuu kunnan toiminnan yhteensovittamisesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan huolehtimisesta. Nämä kirjaukset vastaavat Lahden kaupungin osalta täysin johtosäännöillä aikaansaattua olemassa olevaa tilannetta ja ovat asianmukaisia lisäyksiä lakiin.

41 §:ssä säädetään kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä.

Vastaavaa sääntelyä ei ole nykyisessä kuntalaissa. Pykälässä esitetään ainoaksi lain määräämäksi tehtäväksi poliittisen valmistelun johtaminen. Muilta osin tehtävät määriteltäisiin hallintosäännössä. Pykälän lisääminen lakiin on sinänsä aiheellinen mutta pykälän sanamuotoa tulee muuttaa. Esitysluonnoksessa ei ole tarkoitus muuttaa nykyistä virkamiesvalmistelun ajatusta, joten maininta poliittisesta valmistelusta saattaa aiheuttaa tulkintavaikeuksia. Parempi muotoilu voisi olla esim. ”poliittisen prosessin kokonaisjohtamisesta”.

43 §:ssä säädetään kunnanjohtajan johtajasopimuksesta.

Johtajasopimuksen sääntely on aiheellista ottaa osaksi kuntalakia. Erityisesti oikeuskäytännön tulkinnanvaraisuuden vuoksi erokorvauksen maininta pykälässä on aiheellinen lisäys.

47-49 §:ssä säädetään omistajaohjauksesta, kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta, konserniohjeista sekä konsernijohtosta.

Esitysluonnos sisältää mm. omistajaohjauksen määrittelyn, konserniohjeen laatimisen ja sen vähimmäissisällön sekä konsernijohtoon määrittelyn. Ehdotettu sääntely vastaa pääosin sitä, miten Lahden kaupunki on järjestänyt toimintansa johtosäännöillä ja konserniohjeilla. Erityisesti positiivista on 48 §:n määrittely siitä, että omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että tytäryhteisön hallituksen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Myös tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa huomioon otettava ”yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus” määritelmä on aiheellinen ja vastaa pääosin Lahden kaupungin tämän hetkistä toimintatapaa.

8 luku sisältää määräykset kuntien yhteistoiminnasta.

Esitysluonnoksessa luvun 8 pykälät ovat joko pääosin nykyisenlaisia tai sitten ne kirjaavat muodostuneet käytännöt lakitekstiin. Käytännössä muutokset eivät juuri aiheuta muutoksia Lahden kaupungin nykyiseen toimintaan. Seuraavassa kuitenkin muutama huomio lakitekstistä:

- 54 §:n mukaan yhteisen viran viranhaltija on virkasuhteessa kaikkiin yhteisen viran perustaneisiin kuntiin. Säännös on hieman epäselvä siltä osin kuin se koskee työnantaja-viranhaltija suhdetta esim. viranhaltijan irtisanomistilanteessa eikä esitysluonnoksen perusteluosa tuo tähän minkäänlaista selkeyttä. **Pykälän perustelut tulee kirjoittaa selkeämmin ottaen huomioon työnantaja-viranhaltija suhde erityisesti ristiriitatilanteissa.**
- Esitysluonnoksen sivulla 96 todetaan, että kuntayhtymät ovat ongelmallisia omistajaohjauksen kannalta. Kuitenkin esitysluonnoksessa annetaan yhtymävaltuustolle tunnustetumpi asema kuin nykyisessä laissa. Eräs pohtimisen arvoinen muutos omistajaohjauksen vahvistumiselle voisi olla **yhtymävaltuustoista luopuminen**, jolloin yhtymäkokous olisi aina kuntayhtymän ylin päättävä elin. Muutokseen sisältyisi se periaatteellinen muutos, että yhtymäkokous ei ole kuntayhtymän pysyvä toimielin vaan omistajien osakeyhtiön yhtiökokoukseen verrattava muu toimielin.
- 61 §:ssä on säilytetty nykyisinkin voimassaoleva määräys siitä, että yhtymäkokouksen tulee kokoontua vähintään 2 kertaa vuodessa. Tämä ei aina, varsinkaan pienissä kuntayhtymissä, ole tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi esitystä tulee muuttaa niin, että siinä suodaan **mahdollisuus sopia perussopimuksessa myös yhdestä vuotuisesta kokouksesta.**

- Omistajaohjauksen kannalta se, että jokaiseen yhtymäkokoukseen tulee valita erikseen yhtymäkokousedustaja, ei ole merkityksellistä. Tämä lisää omalta vähäiseltä osaltaan byrokratiaa kunnan sisällä. Olennaisempaa on se, että omistajaohjauksesta vastaava toimielin käsittelee kokouskutsun ja antaa edustajalle toimiohjeet.
- Omistajaohjauksen parantamisen kannalta olisi syytä harkita korjauksia mm. niihin epäkohtiin, joita mm. esitysluonnoksen s. 96 on lueteltu.

74 §:ssä säädetään vaalikelpoisuudesta kunnanhallitukseen.

Olennaisin muutos nykyiseen olisi se, että henkilö, joka on kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön hallituksen tms. toimielimen jäsen, ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Perusteluna tälle muutokselle esitetään sitä, että kunnanhallitus toimii konsernijohtossa, jolloin henkilö ei voisi olla sekä konsernijohtossa että johdettavana. Muutos on perusteltu.

Lisäksi vaalikelpoisuussääntelyä esitetään tiukennettavaksi siten, että kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan ja kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva ei olisi vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Samoin tiukennetaan puheenjohtajiston vaalikelpoisuutta siten, että kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva ei ole vaalikelpoinen kunnanhallituksen puheenjohtajistoon.

Perusteluina muutoksille esitetään kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen ja säätiöiden henkilöstön osalta edellä kerrottu konsernijohtoon kuulumista sekä sitä, että kunnanhallitus vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta ja edustaa työnantajaa (s. 116). Tämä jälkimmäinen perustelu on siinä mielessä erikoinen, että sivulla 116 tällä perustellaan nimenomaan kunnan määräysvallassa olevan yhteisön ja säätiön koko henkilöstön vaalikelpoisusrajoitusta mutta sitten toisaalta kuitenkin sallitaan kunnan oman henkilöstön vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen. Kunnanhallituksen asema henkilöstöpolitiikassa ja työnantaja-asema kohdistuu huomattavasti suuremmin kunnan omaan henkilöstöön kuin sen määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön henkilöstöön. Mm. esityksen sivulla 79 on kiinnitetty huomiota tähän ongelmaan: ”Käytännön ongelmana on pidetty sitä, että kunnan työntekijä saa hallituksen jäsenenä eräänlaisen esimiesaseman kunnan koko henkilöstöorganisaatioon. Myös hallitukseen valitun työntekijän esimiehestä tulee tavallaan hallitukseen valitun työntekijän alainen”. Esityksessä on havaittu ongelma mutta siihen ei ole esitetty korjausta muilta osin kuin kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen ja säätiöiden henkilöstön osalta. Vaikka esityksessä on evätty vaalikelpoisuus kunnanhallituksen alaisena toimivilta kunnan palveluksessa olevilta henkilöiltä, voi esitetty säännös aiheuttaa sivulla 79 tunnistetun ongelman. Esimerkiksi Lahden kaupungissa esitetyn säännöksen mukaan toimialalla työskentelevä olisi vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Lahdessa toimialajohtajat ovat kunnanhallituksen alaisia. Näin alaisesta tulisi tavallaan esimiehensä esimies.

Olisi syytä harkita tarkemmin kunnan omien työntekijöiden vaalikelpoisuutta kunnanhallitukseen nimenomaan siltä kannalta, että kunnanhallitus vastaa henkilöstöpolitiikasta ja toimii työnantajan edustajana.

81 ja 82 §:ssä säädetään päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemasta sekä luottamushenkilön oikeudesta saada vapaata työstään luottamustoimen hoitamista varten.

Vaikka päätoimisen tai osa-aikaisen luottamushenkilön valinta on nykyisinkin mahdollista, on säännösten ottaminen lakiin perusteltua. Samoin perusteltua on esitetty sääntely luottamushenkilön oikeudesta saada vapaata työstään luottamustoimen hoitamista varten. Sääntely on erityisen tarpeellista, koska monien luottamustoimien hoitaminen vie yhä enemmän aikaa ja selkeällä sääntelyllä luottamustehtävien hoitamiselle luodaan mahdollisuudet. Samoin vältetään mahdolliset kiistatilanteet luottamushenkilön oman työnantajan kanssa.

83 § 3 momentissa säädetään luottamushenkilömaksujen perimisestä ja tilittämisestä puolueelle tai puolueyhdistykselle sekä näiden maksujen ilmoittamisesta tilinpäätöksessä.

Lisäksi 19§ 2 momentissa säädetään valtuustoryhmien tukemisesta nykyisen lain mukaisesti sekä tämän tuen ilmoittamisesta tilinpäätöksessä. Näiden säädösten tarkoituksena on saada kunnallinen puoluerahoitus läpinäkyvämmäksi. Ehdotukset ovat oikeansuuntaisia mutta esitysluonnoksessa ei ole pohdittu asiaa luottamushenkilön riippumattomuuden kannalta. **Olisikin syytä vakavasti harkita siirtymistä luottamushenkilömaksusta valtuuston päättämään valtuustopaikkojen määrään perustuvaan avoimeen tukeen valtuustoryhmälle.**

Tässä kohden on jäänyt kokonaan pohtimatta myös avoimuus ja ilmoittamisvelvollisuus kunnan yhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksamien luottamushenkilömaksujen osalta.

85 §:ssä säädetään sidonnaisuuksien ilmoittamisesta.

Sääntely tältä osin on aiheellista ja perusteltua. Lahden kaupungin osalta tämä ei kuitenkaan aiheuta olennaisia muutoksia olemassa olevaan käytäntöön muilta osin kuin, että tarkastuslautakunta olisi säädösluonnoksen mukaan se, joka hoitaisi sidonnaisuusilmoitusten vastaanoton ja rekisterin pitämisen. Tämä tehtävä on luonteva tarkastuslautakunnalle.

91 §:ssä säädetään hallintosäännössä.

Pykäläluonnoksen mukaan kunnassa ei olisi enää muita johtosääntöjä kuin hallintosääntö. Esitysluonnoksesta ei käy ilmi tarkempia perusteluita, miksi tällaiseen järjestelyyn halutaan mennä. Yhtenä perusteluna voisi olla se, että yksi hallintosääntö mahdollistaa paremmin kunnan kokonaisjohtamisen ja yhdenmukaiset käytännöt. Tämä voidaan kuitenkin toteuttaa myös siten, että kunnan eri toimintoja koskevat yhteiset taloutta ja henkilöstöä koskevat säännökset keskitetään hallintosääntöön ja toimialojen erillisissä johtosäännöissä on säännelty vain toimialakohtaiset asiat.

Esitetty muutos aiheuttaa sen, että hallintosäännöstä tulee ainakin isommissa kaupungeissa varsin pitkä säännöstö, mikä voi aiheuttaa sekavuutta. Toisaalta todennäköisesti isommissa kaupungeissa hallintosääntö pilkotaan osiin, jotka ainakin jossain määrin vastaavat nykyistä erillistä toimialasääntelyä.

Mikäli pyritään edellä esitettyyn yhdenmukaisiin käytäntöihin yms. seikkoihin, olisi tavoite saavutettavissa myös sillä, että laissa **määritettäisiin hallintosäännön sisällöksi myös esimerkiksi kaupungin yhteiset toimivaltasäännökset talous- ja henkilöstöasioista**. Tämän lisäksi voitaisiin sallia myös muut johtosäännöt.

93 §:ssä säädetään otto-oikeuden käyttämisestä.

Muutoksena nykyiseen lainsäädäntöön esitetään, että otto-oikeus olisi vain kunnanhallituksella. Tämä esitys saattaa soveltua pienen kunnan hallintoon mutta isommassa kaupungissa otto-oikeuden rajoittaminen pelkästään kunnanhallitukselle aiheuttaa sen, että otto-oikeus tulee ainakin toimialoilla tehtyjen päätösten osalta osittain "kuolleeksi kirjaimeksi". Lisäksi ongelmaksi muodostuu se, että mikäli kunnanhallitus käyttää otto-oikeutta esim. lautakunnan alaisesta asiasta, ei kunnanhallituksella ole välttämättä asiantuntemusta ratkaista lautakunnan erityisasiantuntemusta vaativaa asiaa.

Koska kuntalakiluonnos on pyritty kirjoittamaan "mahdollistavaksi", ei tässä kohdassa pitäisi kuntien itsensä järjestämää hallintoa sitoa näin tiukasti. **Sääntely tulee toteuttaa esim. siten, että kunta voi halutessaan hallintosäännössä antaa myös muille toimielimille oikeuden otto-oikeuden käyttämiseen.**

99-101 §:ssä säädetään toimielimen päätöksentekotavoista, sähköisestä kokouksesta ja sähköisestä päätöksentekomenettelystä.

Sähköisen kokouksen mahdollisuus on positiivinen seikka mutta tuskin toteutettavissa käytännössä vielä nykyisin. Tältä osin on kuitenkin hyvä, että laki antaa mahdollisuuden sähköiseen kokoukseen, kun se kunnissa teknisesti on mahdollista.

Sähköinen päätöksentekomenettely tarkoittaa sitä, että asiat voidaan käsitellä ennen varsinaista kokousta niin, että jos kaikki ovat yksimielisiä päätöksestä, voidaan asia katsoa käsitellyksi. Jos yksikin toimielimen jäsen vaatii asian käsittelyä kokouksessa tai ei ilmaise sähköisessä järjestelmässä kantaansa, käsitellään asia kokouksessa. Tämä esitys on positiivinen uusi menettelytapa, joka todennäköisesti vähentää rutiiniasioiden käsittelyä varsinaisessa kokouksessa.

109-110 § ja 141 §:issä säädetään kunnan ilmoituksien julkaisemisesta, tietojen saatavuudesta yleisessä tietoverkossa sekä päätöksen tiedoksiannosta kuntalaisille.

Esitysluonnoksessa lähdetään siitä, että kunnan ilmoituksen julkaistaan pääsääntöisesti yleisessä tietoverkossa. Samoin kuntien päätökset laitettaisiin julki yleiseen tietoverkkoon. Näin kuntien ei tarvitsisi enää käyttää ilmoitustaulua. Tosin ilmoitustaulusta ei voitaisi vielä luopua, koska erityislainsäädäntöön jää vielä määräyksiä ilmoitustaulun käyttämisestä. Lisäksi säädettäisiin siitä, että kunnan pitäisi julkaista yleisessä tietoverkossa tiedot sen järjestämistä palveluista sekä kunnan toimintaa koskevat keskeiset tiedot mm. kuntastrategia, hallintosääntö, talousarvio, tilinpäätös yms.

Esitys siitä, että luovutaan kunnan ilmoitusten julkaisemisesta ilmoitustaululla, on nykyaikaa. Kunnan ilmoitustaulun merkitys on nykyisin enää marginaalinen, joten olisi syytä muuttaa myös muuta lainsäädäntöä samalla, niin että koko ilmoitustaulusta voitaisiin luopua.

Esitys tietojen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa käytännössä kirjaa nykyisin kunnissa voimassaolevan käytännön. Ainoa kohta, joka varsinkin isommissa kaupungeissa saattaa aiheuttaa ongelmia on 110 §:n 1 momentin 6 kohdassa esitetty vaatimus, että kuntien yhteistoimintaa koskevat sopimukset tulisi julkaista verkossa. Kuntien yhteistoiminta on nykyisin erittäin laajaa ja monitahoista. Esitysluonnoksen perusteluista käy ilmi, että kirjauksella tarkoitetaan vain esitysluonnoksen 8 luvussa tarkoitettuja sopimuksia. **Tämä viittaus tulee kirjata myös lakitekstiin, ettei asiasta synny väärinymmärryksiä.**

Samoin kuin edellä kunnan ilmoitusten osalta on esitetty, uudistus siitä, että pöytäkirjat julkaistaan yleisessä tietoverkossa, on positiivinen. 141 §:n luonnoksessa kuitenkin kuntalaisen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuvan vasta 7 päivää sen jälkeen, kun pöytäkirja on tietoverkkoon yleisesti nähtäväksi. Tälle 7 päivän tiedoksisaantiajalle ei luonnoksessa ole esitetty perusteita. Tämä tarkoittaa monessa tapauksessa valitusajan tosiasiallista jatkamista nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Eräs mahdollisuus välttää tämä turha 7 päivän "odotusaika" olisi, että kunnan **toimielimellä olisi mahdollisuus päättää milloin sen pöytäkirja olisi ensimmäisen kerran nähtävillä verkossa ja valitusaika alkaisi juosta välittömästi siitä, kun pöytäkirja on julkaistu.**

111 §:ssä säädetään talousarviosta ja -suunnitelmasta sekä mm. alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja velvoitteen ulottamisesta kuntayhtymiin.

Talousarviota ja -suunnitelmaa koskevat säännökset vastaavat pääosin nykyisiä säännöksiä. Kuntakonsernia koskevat täsmennykset sekä kuntastrategian ja taloussuunnittelun välisen yhteyden vahvistaminen ovat perusteltuja lisäyksiä.

Alijäämän kattamisvelvollisuuden soveltaminen myös kuntayhtymiin on hyvin perusteltu lisäys tässä lakiluonnoksessa. Säännös ei kuitenkaan välttämättä luo nykyistä parempia edellytyksiä kuntayhtymien talouden kurissa pitämiseen.

Kuntayhtymän alijäämän syntymiselle on nähtävissä kaksi syntytapaa:

- Omistajakunnat eivät halua rahoittaa kuntayhtymää niin paljon kuin se toimiakseen tarvitsee. Näin kunnat voivat parantaa omia talouden tunnuslukujaan kerryttämällä tahallisesti kuntayhtymään alijäämää
- Jäsenkuntien omistajaohjaus kuntayhtymään on heikkoa tai puutteellista, jolloin kuntayhtymä paisuttaa toimintaansa ja/tai talouttaan liiaksi.

Mikäli kyse on jälkimmäisestä ongelmasta, tulisi tähän puuttua **omistajaohjauksen vahvistamisella** myös lainsäädännön kautta. Pelkkä alijäämien kattamisvelvollisuus kuntayhtymän osalta voi tarkoittaa vain kahta asiaa: kuntayhtymän tekemiä säästöjä tai jäsenkuntien maksuosuuksien korottamista. Yksi mahdollisuus vastata ongelmaan, olisi ulottaa jonkinlainen **tuotteistamisvelvollisuus** erityisesti sellaisiin pakollisiin kuntayhtymiin, jotka tuottavat palveluita

kunnan jäsenistölle eli sairaanhoitopiireihin ja erityishuoltopiireihin. Kun tuotteet on tuotteistettu, voidaan helposti vertailla kuntayhtymän toiminnan tehokkuutta yksityiseen sektoriin ja päästä helpommin käsiksi kuntayhtymien kustannusrakenteeseen ja tätä kautta luoda mahdollisuudet omistajaohjauksen vahvistamiselle. Näillä toimialoilla tuotteistaminen on lisäksi yksityisen sektorin esimerkkien mukaisesti täysin mahdollista.

119-120 §:ssä säädetään arviointimenettelystä erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevan kunnan osalta ja uutuutena myös kuntayhtymän osalta.

Pääosin kunnan osalta säännökset säilyisivät nykyisenaan. Uutena kuntia koskevana seikkana ehdotetaan, että kunta joutuisi arviointimenettelyn kohteeksi, jos se ei pysty kattamaan alijäämäänsä annetun 4 vuoden aikana. Tämä on johdonmukainen seuraus siitä, että on olemassa alijäämien kattamisvelvollisuus.

Lakiluonnoksessa kriisikuntasäädösten ulottaminen koskemaan koko kuntakonsernin taloutta ei lakiluonnokseen valituilla kriteereillä ole ongelmitta toimiva kokonaisuus. Ensinnäkin kuntien konsernivelan keskilukua (kriteeri 3) ohjaa erittäin vahvasti kuntakonsernin rakenne. Mikäli kuntakonserniin kuuluu runsaasti pääomia sitovia yhteisöjä, kuten esim. vesihuoltoon, satamiin, energian tuotantoon, siirtoon ja siirtoverkkojen omistukseen sekä sosiaaliseen asumiseen ja muuhun kiinteistöomistukseen keskittyneitä toimijoita, muodostuu kuntakonsernin velkamäärä korkeammaksi kuin sellaisten kuntakonsernien velan määrä, jossa näitä toimintoja ei ole. Tämän vuoksi suhdeluku, jossa lainamäärän jakajana käytetään asukaslukua, ei ole toimiva.

Konsernivelkaan liittyvien tunnuslukujen käyttäminen kriisikuntakriteereinä haittaavat myös tytäryhtiöiden velkojen yhdistelysäännöt konsernitilinpäätöksessä. Kuntien yhteisesti omistamissa yhtiöissä keskuskaupungin omistuksen ylittäessä 50%:n rajan yhdistetään keskuskaupungin konsernitilinpäätöksessä 100% omistettujen yhtiön veloista. Muiden osakkaiden konsernitilinpäätöksissä velat eivät taas näy lainkaan. Samankaltainen tilanne syntyy silloin, kun kunta tukeutuu palvelujen järjestämisessä naapurikunnan palveluverkkoon välttääkseen investoinnit omien koulujen, päiväkotien tai liikuntapaikkojen rakentamisessa.

Tässä esitetyt kriteerit eivät huomioi kuntakonsernin vastuita. Velanottoa välttääkseen kuntakonserneissa voidaan käyttää taseen ulkopuolisia vaihtoehtoja omaisuuden rahoittamiseen, esim. leasing rahoitusta tai erilaisia elinkaarimalliratkaisuja. Näistä aiheutuu kuitenkin velkaa vastaava taloudellinen rasitus kuntakonsernille. Kokonaan kriteerin 3 ja 4 arvioinnin ulkopuolelle jäävät kunnat ja kuntakonsernit, jotka velanottoa välttääkseen, laiminlyövät omaisuutensa hoidon ja kasvattavat ns. korjausvelkaa.

Ehkä keskeisin ongelma kriisikunta-arvioita tehtäessä velkakriteerien perusteella on se, että kriteeri 3 tai 4 ei huomioi velan käyttötarkoitusta ja sitä taloudellista hyötyä, jota velanotolla on tavoiteltu. Mikäli kuntakonsernin velka muodostuu pääosin käyttötalouden (esim. palkkojen maksuun) otetuista veloista sen sijaan, että velat olisi otettu tuloa tuottavien ja taloudellisesti kannattavien investointien toteutukseen, kuntakonsernin toimintaedellytyksissä ja velanhoitokyvyssä on merkittävä ero.

Velkaan perustuvien kriteerien käyttöä osana kriisikunta arvion tekemistä tulee välttää. Mikäli ne jäävät lopulliseen lakiin ja niitä käytetään perusteena mahdolliseen pakkoliitokseen johtavan selvitysmenettelyn aloittamiselle, tulee selvitysmenettelyyn sisällyttää kunnan toimintakykyä perusteellisesti kartoittava stressitesti.

Kuntayhtymän osalta arviointimenettely olisi uutuus. Kuntayhtymien osalta arviointimenettelyyn voisi joutua vain edellä kerrotun alijäämän kattamisen epäonnistumisella. Arviointimenettely olisi pääpiirteissään sellainen, että siitä vastaisi ministeriön esittämä selvityshenkilö, joka tekisi ehdotuksen sopimukseksi kuntayhtymän ja jäsenkuntien välillä alijäämien kattamiseksi. Tämä mahdollisuus on perusteltu ja voi ratkaista joitakin ongelmia mutta parempaan lopputulokseen päästäisiin varmasti kuntien omistajaohjausta vahvistamalla ja tätä kautta ongelmiin ennakolta vaikuttamalla.

Avoinna oleva kysymys tässä lainkohdassa on, mitä tapahtuu, mikäli kuntayhtymän jäsenkunnat eivät 58§:n 1 momentissa säädetyllä tavalla hyväksy kuntayhtymälle asetetun selvityshenkilön esittämää ehdotusta sopimukseksi. Selvityshenkilön sopimus tulee jollain mekanismilla hyväksyä kuntien toimesta, jos kunnille aiheutuu sopimuksesta taloudellisia tai toiminnallisia velvoitteita ja tappioita.

122 §:ssä säädetään tarkastuslautakunnasta.

Pykäläehdotuksen mukaan tarkastuslautakunnan tehtävät säilyisivät pääosin entisellään. Uusina asioina sen tehtäviin tulisi edellä käsiteltyjen sidonnaisuusilmoitusten hoitaminen sekä valmistella kunnanhallitukselle esitykset hallintosäännöstä tarkastuslautakunnan tehtävien osalta sekä tarkastuksen talousarvioksi. Näistä viimeksi mainituista esityksistä kunnanhallitus voisi poiketa vain perustellusta syystä.

Käytännössä esitys on pitkälti sellainen, kuin Lahden kaupungin toimintatapa on tähänkin saakka ollut. Esityksen tarkoituksena on selkeästi parantaa tarkastuslautakunnan riippumattomuutta toimivasta johdosta. Esitys on sinänsä johdonmukainen mutta voi aiheuttaa kuitenkin käytännön ongelmia siinä, että tarkastuslautakunta saattaa pyrkiä laajentamaan tehtäviään toimivan johdon tai ulkoisen tilintarkastajan alueelle. Esitysluonnoksen sivulla 227 mm. kirjoitetaan, että tarkastuslautakunnan tulee arvioida kunnan toiminnan, toimintatapojen ja palvelujen järjestämisen tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunnan ei tulisi kuitenkaan puuttua operatiiviseen toimintaan ja päivän politiikkaan. Käytännössä kuitenkin esim. palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuden arviointi on usein päivän politiikan arviointia.

Erityisesti pykälän kohta, jonka mukaan kunnanhallitus voisi poiketa tarkastuslautakunnan hallintosääntö tai talousarvioesityksestä vain kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä, saattaa aiheuttaa ristiriitatilanteita kuntien hallinnossa erityisesti niissä tilanteissa, joissa tarkastuslautakunta haluaisi laajentaa tehtäviään ja toimivaltaansa. Tämä tulee estää tarkastuslautakunnan tehtävien tiukemmalla määrittelyllä tai poistamalla kunnanhallituksen muutosmahdollisuuteen liittyvä ehto pykälästä.

Tarkastuslautakunta voitaisiin myös nimetä **arviointilautakunnaksi**, kuten Lahden kaupunki esitti jo syyskuun 2013 kyselyssä. Lautakunnan nimeäminen arviointilautakunnaksi selkeyttäisi sen roolia suhteessa ulkoiseen tarkastukseen.

123 §:ssä säädetään tilintarkastuksesta.

Muutoksena nykyiseen ehdotetaan, että tilintarkastajan tulisi aina olla JHTT –yhteisö eikä luonnollista henkilöä voitaisi enää valita tilintarkastajaksi. Lisäksi vähintään yhdeksi kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi olisi valittava kunnan tilintarkastusyhteisö. Nämä muutokset ovat perusteltuja eivätkä Lahden kaupungin osalta aiheuta juurikaan muutoksia nykyisiin toimintatapoihin.

125 §:ssä säädetään tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeudesta.

Pykäläesityksessä uutena asiana on tilintarkastajan tietojensaantioikeuden ulottaminen kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden hallinnassa oleviin asiakirjoihin, mikäli tilintarkastaja pitää niitä tarpeellisina tarkastustehtävän hoitamiseen. Esitetty tietojensaantioikeuden laajentamisesta on perusteltu ja aiheellinen.

15 luvussa säädetään kunnan toiminnasta markkinoilla.

127 §-129 §:t koskevat kunnan toimintaa markkinoilla, yhtiöittämisvelvollisuutta ja hinnoittelua toimittaessa markkinoilla.

Pykälät vastaavat nykyisin voimassaolevaa lakia ja ne eivät aiheuta muutoksia Lahden kaupungin toimintaan.

130 §:ssä säädettäisiin kunnan myöntämästä lainasta, takuusta tai muusta vakuudesta.

Pykälässä ehdotetaan, että kunta ei voisi myöntää lainaa, takausta ja muuta vakuutta, jos se vaarantaa kunnan kyvyn vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä tai niihin sisältyvä merkittävä taloudellinen riski. Lisäksi pykälässä esitetään, että kunnan tulisi saada em. toimiin riittävän kattava vastavakuus.

Jonkinlainen määritelmä kunnan riskeistä on varmasti syytä ottaa lakiin mutta edellä kerrottu sääntely aiheuttaa esimerkiksi Lahden kaupungin konsernipankin toiminnalle huomattavia hankaluuksia. Lahden kaupungin konsernipankki toimii siten, että koska kaupunki saa markkinoilta halvemmalla lainaa kuin tytäryhteisöt, ottaa kaupunki tytäryhteisön tarvitseman lainan ja välittää sen edelleen tytäryhteisölle. Järjestelyllä tytäryhteisö saa edullista lainaa ja kaupunki saa järjestelystä korkoetua. Tämä järjestelmä on kaupungin ja veronmaksajien kannalta edullinen ja toimiva. Jos jokaisesta tytäryhteisön lainasta tulisi saada vastavakuus, aiheuttaisi järjestelmä turhaa

byrokratiaa ja saattaisi yhdessä muiden lakien (mm. korkojen vähennysoikeutta koskevien rajoitusten) kanssa aiheuttaa konsernipankki järjestelmän loppumisen. **Vastavakuusvaatimusta ei tule sisällyttää lakiin** ainakaan tytäryhteisöjen osalta. Kunta osaa varmasti arvioida toimenpiteidensä riskin tytäryhteisöjen osalta, koska kunnalla on tarvittavat taloudelliset tiedot omistajaohjauksen keinoin vaikuttaa tytäryhteisön toimintaan. Lisäksi säännösesitys tarkoittaa tosiasiaassa sitä, että tytäryhteisö, jolla ei ole vakuuskelpoista reaaliomaisuutta ei voisi saada emokuntansa takausta. Muutenkaan vastavakuussääntely ei ole perusteltua, koska kunnan tulisi voida hoitaa talouttaan itsenäisesti ilman liian sitovia reunaehtoja.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kunta voisi myöntää takauksen tai myöntää vakuuden vain kuntakonserniin kuuluvan tai kokonaan kuntien tai kuntien ja valtion yhdessä omistaman yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta. Nykyisin, kun kuntien tehtäväkenttä on laajentunut ja kunnat ovat monenlaisessa toiminnassa mukana, eteen tulee mitä moninaisimpia taloudellisia järjestelyjä yksityisen sektorin toimijoiden kanssa. Näissä järjestelyissä kunta voi esimerkiksi pyrkiä tekemään oikeustoimia, jotka ovat kunnan kannalta edullisia ja kannattavia. Joissain tilanteissa oikeustoimen tekemisen edellytys on se, että kunta antaa jonkinlaisen vakuuden yksityisen yhteisön sitoumuksesta. Ilman tätä saattaa kunnan kannalta järkevä oikeustoimi jäädä tekemättä. Esimerkkinä tällaisista tilanteista voi mainita monimutkaiset kiinteistöihin liittyvät järjestelyt, joissa yksityinen toimija on osapuolena järjestelyssä. **Kunnilta ei tule evätä kategorisesti oikeutta vakuuden antamiseen yksityisen yhteisön sitoumuksista.** Tämä vaikeuttaa kuntien mahdollisuuksia toimia oman etunsa mukaisesti yhteistyössä yksityisten yritysten kanssa.

Pykälän 3 momentissa on säädetty poikkeuksena vakuuden myöntämiskieltoon, että kunta voisi myöntää takauksen tai antaa vakuuden tilanteessa, joka liittyy liikuntalain, kulttuuritoiminnasta annetun lain tai nuorisolain mukaisen tehtävän edistämiseen. Näitä **esitetty poikkeustilanteet ovat liian suppeita.** Kunnalla saattaa tulla myös sellaisia tilanteita, että yksityinen yhteisö voisi tarjota kunnalle muun kuin edellä poikkeuksena säädetyn tärkeän palvelun kuntalaisille mutta toiminnan aloittaminen vaatii esim. vuokravakuuden antamista yhteisön puolesta tai kuntakonserniin kuulumaton säätiö olisi valmis rakentamaan kunnan tarvitseman vanhusten palvelutalon mutta ei saa siihen rajoitusta ilman kunnan antamaa vakuutta.

Ilmeisesti laki kieltäisi myös esimerkiksi asumistukeen liittyvien vuokravakuuksien antamisen. Sosiaalitoimen on voitava antaa asiakkailleen takuuvuokrasitoumuksia. Käytännössä ainakin isoissa kaupungeissa vuokravakuussitoumuksia myönnetään toimeentulotukea saaville talouksille runsaasti. Toimeentulotukea saavalla on oikeus vuokravakuuteen silloin, kun sen myöntäminen on välttämätöntä asumisen turvaamiseksi. Toinen vaihtoehto olisi, että kunnan sosiaalitoimi antaisi asiakkailleen harkinnanvaraisena toimeentulotukena vuokravakuuden määrän. Tällöin kunnan rahaa lepäisi isossa kaupungissa jopa miljoonien eurojen edestä vuokravakuustileillä ja vaarana on, että osa näistä rahoista ei koskaan palautuisi takaisin kunnan sosiaalitoimeen. Paineita voisi syntyä myös sille, että kuntien edellyttäisi tarjoavan vakuuden sijasta välivuokra-asuntoja mutta sosiaalitoimen tehtävänä ei ole toimia asuntoviranomaisina.

Kategorista vakuuden antamiskieltoa ei tule säätää. Laissa tulee päinvastoin antaa kunnille nykyistä laajempi harkintavalta päättää takauksen myöntämisen menettelystä esimerkiksi edellä kerrotussa toimeentulotukea koskevassa tilanteessa.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kuntien tulee noudattaa myös Euroopan unionista tehdyn sopimuksen artikloja. Näitä kuntien pitää noudattaa vaikka niitä ei mainittaisikaan laissa. Tämän vuoksi kyseinen viittaus tulee siirtää hallituksen esityksen perusteluosan puolelle.

131 §:ssä säädettäisiin kunnan omistaman kiinteistön luovutuksesta tai vuokralle antamisesta.

Pykäläesitys perustuu EU-kilpailusäännöstöön ja kiellettyjen valtiontukien säännöstöön. Pykälässä lähtökohta kiinteistöjen luovuttamiselle vähintään 10 vuodeksi on avoin tarjouskilpailu. Edellytyksenä on lisäksi, että tarjouskilpailusta on tiedotettu riittävästi ja riittävän pitkän ajan. Esitysluonnoksessa on lähdetty siitä, että riittävä aika olisi 2 kuukautta tai enemmän. Mikäli kiinteistö halutaan luovuttaa ilman tarjouskilpailua, tulisi siitä hankkia yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan arvio kiinteistön markkina-arvosta.

Pykälä koskee vain kiinteistön luovuttamista kilpailutilanteessa markkinoilla toimiville luovutuksensaajille, joten se ei koske esimerkiksi tonttimaan luovuttamista asuinrakentamiseen.

Pykälän menettelyt vaikuttavat erittäin byrokraattisilta ja aikaa vieviltä. Esimerkiksi tarjouskilpailun vaadittu vähintään kahden kuukauden tiedottamisaika on erittäin pitkä, mikäli kiinteistökauppa pitäisi tehdä nopeasti. Myös arviointimenettely on esitysluonnoksessa muotoiltu varsin hankalaksi ja aikaa vieväksi erityisesti sellaisten harvinaisten kiinteistöjen osalta, joita ei ole yleisesti markkinoilla tarjolla.

Pykälän monimutkaiset ja byrokraattiset menettelysäännökset tulevat haittaamaan yrityselämän toimintaedellytyksiä sekä yrityselämän ja kuntien yhteistyötä vaikka pykälän tarkoituksena on yrityselämän tasapuolisen kilpailun edellytyksien turvaaminen. Tämän vuoksi pykälä tulisi harkita ja kirjoittaa kokonaisuudessaan uudelleen.

Tässä pykälässä samoin kuin edellisessä on mainittu lopussa se, että kuntien pitää noudattaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen artikloja. Kuten edellisessäkin pykälässä, tämä maininta olisi syytä siirtää hallituksen esityksen perusteluosan puolelle.

132 §:ssä säädetään julkisen palvelun velvoitteesta eli SGEI palveluista.

Säännös on esitysluonnoksen mukaan informatiivinen. Tältä osin sen sisältämät asiat tulee siirtää hallituksen esityksen perusteluosan puolelle.

133 §:ssä säädetään kilpailulain soveltamisesta.

Säännös on turha, koska siinä kerrottu kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivalta tulee kilpailulaista eikä asiaa tarvitse enää toisessa laissa ilmaista.

Siirtymäsäännökset ovat kaikilta osin aiheelliset ja perusteltuja.

Muuta huomioitavaa: Oikaisuvaatimusta ja valitusta koskevaan sääntelyyn ei esitysluonnoksessa ole muutoksia. Sen sivulla 102 kuitenkin pohditaan, että ”Keinoa viivyttävien valitusten estämiseksi on vaikea löytää, rajoittamatta valitusoikeutta yleensä.” Tässä yhteydessä olisi kuitenkin syytä pohtia säännöksiä, jotka koskevat viranomaisen oikeudenkäyntikulujen korvaamista hallinto-oikeuksissa. Tällä hetkellä hallinto-oikeudet eivät juuri määrää yksityistä valittajaa maksamaan viranomaisen oikeudenkäyntikuluja hallintoprosessissa vaikka valitus olisi ilmeisen tai täysin perusteeton. Jo pelkästään se, että **viranomaiselle määrättäisiin korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut** sellaisissa valituksissa, joita ei ole perusteltu nykyisen lain 90 §:n (esitysluonnoksen 136 §:n) mukaisilla perusteilla, vähentäisi varmasti viivyttäviä ja turhia valituksia.

Lahden nuorisovaltuusto

Lausunto Lahden kaupungille kuntalain muutoksesta

Kh 25.8.2014

§ 297

Liite 3

4.8.2014

Lausunto Lahden kaupungille kuntalain muutoksesta

Lahden kaupungin sivistystoimiala on pyytänyt 27.5.2014 valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaisesti Lahden nuorisovaltuuston lausuntoa hallituksen esityksestä uudeksi kuntalaiksi. Nuorisovaltuuston päätöksen mukaisesti sen puheenjohtajisto on käsitellyt asiaa ja hyväksynyt tämän lausunnon nuorisovaltuuston kesätauosta johtuen.

Lahden nuorisovaltuusto haluaa painottaa kuntalaisten, niin lasten, nuorten, työssäkäyvien kuin eläkeläistenkin, osallisuus- ja vaikutusmahdollisuuksia koko kuntalain soveltamisalassa. On myös tärkeää, että lain kirjaukset näiltä osin ovat riittävän selkeitä ja käytännönläheisiä, jotta ne toteutuisivat lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Erityistä tarkennusta vaatii luku 5 koskien nuorisovaltuuston toiminnan järjestämistä ja vaikuttamismahdollisista tulisi säätää tarkemmin kuntayhtymiä koskevissa kirjauksissa.

Lahden nuorisovaltuusto antaa lausuntonaan Lahden sivistystoimialalle sekä eteenpäin Lahden kaupungille ja valtiovarainministeriölle alla olevan sekä toivoo Lahden kaupungin sisällyttävän sen mukaisia toimia osaksi omaa lausuntoaan.

Hyväksytty Lahdessa 4.8.2014

Lahden nuorisovaltuuston puolesta,

Kimi Uosukainen

Lahden nuorisovaltuuston puheenjohtaja

Lahden nuorisovaltuusto

www.nuorilahti.net/nuorisovaltuusto

www.facebook.com/lahdennuorisovaltuusto

lahden.nuva@gmail.com

Lahden nuorisovaltuusto

4.8.2014

Lausunto Lahden kaupungille kuntalain muutoksesta

Lausuntonaan Lahden nuorisovaltuusto esittää hallituksen luonnokseen kuntalaista seuraavia muutoksia ja lisäyksiä:

5 LUKU

§22

Lisäys luetteloon: "mahdollistamalla käyttäjästävällinen, matalan kynnyksen palautteenantojärjestelmä kunnan palveluista"

Kuntalaisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia tulee edistää kokonaisvaltaisesti, kehittäen paitsi edustuksellisen, mutta myös suoran demokratian toteutumista. Kunnan tarjoamat palvelut koskettavat kaikkia kuntalaisia, ja ne ovat monelle käyttäjälleen erittäin tärkeitä. Käyttäjien mahdollisuus antaa palautetta ja osallistua käyttämiensä palveluiden kehittämiseen tulee nähdä tärkeänä osana kunnan osallisuus- ja vaikutusmahdollisuustarjontaa. Kuntalaisten merkitys palveluiden kokemusasiantuntijoina tulee tunnustaa.

§23

*Muutos: "Valtuuston tietoon on saatettava vähintään **kaksi** kertaa vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettut toimenpiteet"*

Kuntalaisaloitteiden tuominen tiedoksi kerran vuoteen lakiluonnoksen säädöksen mukaisesti ei ole nykyisessä nopeasti etenevässä yhteiskunnassa riittävästi. Kunnallisessa päätöksenteossa etenevät tällä hetkellä nopeinten virkamiesten aloitteet sekä valtuustoaloitteet, jolloin kuntalaisten tekemien aloitteiden käsittely viivästyy. Pääpaino tulisi olla kuntalaisten aloitteiden asianmukaisessa ja nopeassa käsittelyssä, jolloin aloitteiden toteuttaminen valtuustossa kerran vuoteen ei ole riittävän usein. Hietaasti hallinnossa etenevä valmistelu ei myöskään luo kuntalaisille positiivisia vaikuttamiskokemuksia ja sitä kautta uskoa poliittisen järjestelmän sekä demokratian toimivuuteen.

§26

Pykälän uudelleenmuotoilu: "Nuorisovaltuusto on kunnan nuoria 13-18 -vuotiaita edustava toimielin, joka toimii kunnanhallituksen alaisuudessa. Nuorisovaltuuston tehtävänä on:

- 1) edustaa kunnan nuorten mielipidettä kunnan päätöksenteossa*
- 2) vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan*
- 3) kehittää nuorten kuulemis- ja osallistumismahdollisuuksia*
- 4) valvoa nuorten kuntalaisten etuja*

Kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto ja varmistettava sen toimintaedellytykset -ja resurssit. Nuorisovaltuuston tulee olla demokraattisesti valittu kunnan nuoria edustava toimielin.

Hallintosäännössä määrätään nuorisovaltuuston edustajien puhe- ja läsnäolo-oikeudesta kunnan eri toimielimissä. Nuorisovaltuustotoiminnan kehittämistä tulee tarkastella osana lastensuojelulain (2007/417) 12§:n mukaista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa."

Lahden nuorisovaltuusto

www.nuorilahti.net/nuorisovaltuusto
www.facebook.com/lahdennuorisovaltuusto

lahden.nuva@gmail.com

Lahden nuorisovaltuusto

4.8.2014

Lausunto Lahden kaupungille kuntalain muutoksesta

Nykyinen kirjaus nuorisovaltuustojen pakollisuudesta on oikeansuuntainen, muttei toistaiseksi riittävän yksityiskohtainen. On tärkeää, että nuorisovaltuustoihin liittyviä piirteitä, kuten jäsenten ikä ja demokraattisuus, yhdenmukaistetaan lainsäädännöllä. Myös nuorisovaltuustojen tehtävän tarkka kuvaus sekä kunnan velvoite taata riittävät toimintaedellytykset ovat ensisijaisen tärkeitä, jotta nuorten kuuleminen toteutuu tosiallisesti siten kuin on suunniteltu.

Nuorisovaltuustojen olemassaolo tulee myös sitoa lailla osaksi kunnan muuta hallintoa, yksistään kirjaus nuorisovaltuuston olemassaolosta kunnassa ei lisää nuorten vaikutusmahdollisuuksia. Tämä takia on tärkeää velvoittaa kunnat pohtimaan, kuinka nuorisovaltuustoa ja kunnan nuoria kuullaan kyseisessä kunnassa. Tämä tulee tehdä esimerkiksi lautakuntaedustusten kohdalla kunnan hallintonsäätönsä ja kokonaisvaltaisemmin osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

6 LUKU §37

Lisäys: "Edustajia tai asiantuntijoita alueelliseen toimielimeen tulee asettaa nuorisovaltuustosta ja vanhusneuvostosta sekä vammaisneuvostosta, mikäli sellainen toimii kunnassa."

Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto sekä vammaisneuvosto tulee olla jokainen edustettuna alueellisissa toimielimissä, mikäli sellainen kunnassa toimii. Yhtäläinen oikeus toimielimien päätöksenteossa mahdollistaa ratkaisut, jotka ovat kaikkien kuntalaisten etujen mukaisia. Kunnan on annettava käytännön vaikuttamismahdollisuus nuorisovaltuustolle, vanhusneuvostolle sekä mahdolliselle vammaisneuvostolle, mikä toteutuu toimielimissä edustajien ja asiantuntijoiden kautta.

Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston sekä mahdollisen vammaisneuvoston kuuluu vaikuttaa kuntastrategiaan, sekä talousarvioon- ja suunnitelmaan, kaikkeen joka koskettaa kuntalaisia.

7 LUKU

§39

Lisäys: "Kuntastrategian valmistelussa on kuultava kuntalaisia sekä tämän lain §26:n, §27:n ja §28:n mukaisia toimielimiä tämän lain 22§:n erityisten osallisuus- ja vaikuttamiskeinojen mukaisesti"

Kuntastrategiassa tulee tarkastella kuntalaisten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia, jolloin kuntalaisilla tulee olla lain suojaama oikeus vaikuttaa strategian valmisteluun. Myös lain tarkoittamien nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen tulee voida saada erityisesti vaikuttaa strategian laadintaan, jotta se edistäisi kaikkien kuntalaisten, myös päätöksenteon vähemmistöryhmien, etuja tasapuolisesti.

Kuntalain luonnos tähtää monilta osin kuntalaisten osallisuus- ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen, jolloin kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa strategian sisältöihin tulee ehdottomasti säätää laissa. Strategia ohjaa kokonaisvaltaisesti lähes kaikkea kunnan päätöksentekoa ja taloutta strategiakaudellaan, mikä korostaa kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien tärkeyttä.

Lahden nuorisovaltuusto

www.nuorilahti.net/nuorisovaltuusto

www.facebook.com/lahdennuorisovaltuusto

lahden.nuva@gmail.com

Lahden nuorisovaltuusto

4.8.2014

Lausunto Lahden kaupungille kuntalain muutoksesta

§40

Lisäys kunnanhallituksen tehtäviin: "valvoa kunnan asukkaiden osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien toteutumista; sekä vastata nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja mahdollisen vammaisneuvoston toimintaedellytysten täyttymisestä"

Jotta lakiin monin kohdin kirjatut kuntalaisten osallistumismahdollisuudet sekä §26, §27 ja §28 mukaiset vaikuttajaryhmät toteutuisivat käytännössä säädetyltä tavalla, tulee operatiivinen sekä seurannallinen vastuu niistä osoittaa selkeästi kunnanhallituksen tehtäväksi. Hallinnolliset velvoitteet voivat helposti jäädä toteutumatta tai toteutua eri tavoin kuin lainsäätäjä on tarkoittanut, mikäli niiden toteutumista ei aktiivisesti valvota selkeästi säädetyn tahon toimesta.

§48

Lisäys konserniohjeiden sisältöön: "kunnan strategian toteutumisesta tytäryhtiöissä"

Kuntastrategia ohjaa kunnan hallintoa ja toimintaa sekä taloutta yhteisesti katsottuun suuntaan. Strategia on poikkihallinnollinen asiakirja, jonka toteutuminen vaatii sen tunnustamista ja täytäntöönpanoa soveltuvien osien koko kuntakonsernissa.

8 LUKU

§52

Tarkennus: "Yhteinen toimielin päättää tarkemmin kuntalaisten sekä kuntakohtaisten nuorisovaltuustojen, vanhusneuvostojen sekä mahdollisten vammaisneuvostojen kuulemis- ja osallisuusmahdollisuuksista sen toiminnassa."

Vastuukunnan päätöksenteossa tarvitaan monipuolisia asiantuntijoita sekä edustajia, jotta päätökset ovat kaikkien edun mukaisia.

Nuorisovaltuustosta, vanhusneuvostosta sekä mahdollisesta vammaisneuvostosta tulee olla edustaja toimielimissä, jotka jollain tapaa koskevat valtuuston/neuvoston ajamia asioita ja etuuksia, jotta jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa kunnolla toimielimen päätöksiin.

Kuntalain 5:n luvun kirjaukset vaikuttajaryhmistä ja niiden vaikutusmahdollisuuksista ovat ongelmallisia, kun kyse on kuntarajat ylittävistä toiminnoista. Hallintolaki (2003/434) kuitenkin edellyttää näissäkin toiminnoissa noudatettavan hyvää hallintotapaa, jolloin on tärkeää säätää myös kuntalaissa asukkaiden ja nuorten kuulemisesta ylikunnallisessa yhteistyössä.

§53

Lisäys: "Lisäksi sopimuksessa voidaan määrätä siitä, miten kuntalaisia ja kuntakohtaisia nuorisovaltuustoja, vanhusneuvostoja sekä mahdollisia vammaisneuvostoja kuullaan toimielimessä."

Kunnan tulisi selkeästi määrätä nuorisovaltuustojen, vanhusneuvostojen sekä mahdollisten vammaisneuvostojen kuulemisesta, jotta jokaisella neuvostolla/valtuustolla olisi riittävät ja asianmukaiset vaikuttamismahdollisuudet niitä koskeviin päätöksiin.

Lahden nuorisovaltuusto

www.nuorilahti.net/nuorisovaltuusto

www.facebook.com/lahdennuorisovaltuusto

lahden.nuva@gmail.com

Lahden nuorisovaltuusto

4.8.2014

Lausunto Lahden kaupungille kuntalain muutoksesta

Sopimuksessa kuulemisesta määrääminen ehkäisee väärinkäsityksiä ja luo selkeät linjaukset nuorisovaltuustolle, vanhusneuvostolle, mahdolliselle vanhusneuvostolle sekä virkamiehille ja muille jotka toimielimissä työskentelevät.

Hallintolain (2003/434) velvoittama hyvä hallintotapa ja nuorisolain (2006/72) §8:n velvoite kuulla nuoria heitä koskeissa asioissa sitovat myös ylikunnallista toimintaa, jolloin velvoitteiden toteutumisten kannalta on tarkoituksenmukaista todeta niistä perussopimuksessa.

§57

Lisäys perussopimuksen ehtoihin: "Jäsenkuntien nuorisovaltuustojen, vanhusneuvostojen ja mahdollisten vammaisneuvostojen osallisuudesta."

Jokaisella kunnalla on vastuu järjestää nuorisovaltuusto sekä vanhusneuvosto. Kunnan tulee myös tukea nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston, sekä mahdollisen vammaisneuvoston, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Nuorisovaltuustojen, vanhusneuvostojen ja mahdollisten vammaisneuvostojen osallisuudesta päättäminen luo tässäkin tapauksessa (niin kuin §53 lisäyksessä) selkeyden päätöksenteossa. Lisäksi Hallintolain (2003/434) velvoittama hyvä hallintotapa ja nuorisolain (2006/72) §8:n velvoite kuulla nuoria heitä koskeissa asioissa sitovat myös ylikunnallista toimintaa, jolloin velvoitteiden toteutumisten kannalta on tarkoituksenmukaista todeta niistä perussopimuksessa.

12 LUKU §93

Lisäys lopun luetteloon: "Tämän lain 26§, 27§ ja 28§ mukaisten toimielinten päätöksiin, mikäli ne on asetettu kunnanhallituksen alaisuuteen."

Kunkin valtuuston tai neuvoston päätöksenteko ei pysy itsenäisenä, mikäli kunnanhallituksen alaisuudessa toimivana, kunnanhallitus voisi muuttaa tehtyjä päätöksiä. Kyseinen menettely estäisi myös äänioikeuden sekä kunnan tarjoaman vaikuttamismahdollisuuden toteutumisen kokonaisuudessaan. Otto-oikeuden ulottaminen myös tämän lain 5:n luvun vaikuttajaryhmiin postaisi niiden aseman itsenäisinä ja riippumattomina asiantuntija- ja edunvalvontaeliminä. Lisäys takaa jokaiselle toimivan ja suoran keinon vaikuttamiseen ja päätöstentekoon.

LUKU 15 §122

Lisäys tarkastuslautakunnan tehtäviin: "arvioida kuntastrategian, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä kuntalaisten osallisuuden toteutumista yhdessä kunnan muiden toimielinten kanssa."

Tarkastuslautakunnan tehtävänmäärittelyssä ei riitä pelkkä valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen arviointi, vaan lautakunnan tehtäväkenttään tulee selkeästi sisällyttää käytännössä tavoitteidenasettelusta vastaavat, lain velvoittamat asiakirjat, kuten kuntastrategia sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Vastuu myös kuntalaisten osallisuuden arvioinnista tulee ottaa osaksi kunnan arviointikertomusta. Tällöin vaikutusmahdollisuuksien toteutumisesta sekä jatkuvasta arvioinnista vastaisi kunnanhallitus ja laajemmasta arvioinnista tarkastuslautakunta, jolloin järjestämis- sekä arviointivastuu olisi eriytetty.

Lahden nuorisovaltuusto

www.nuorilahti.net/nuorisovaltuusto

www.facebook.com/lahdennuorisovaltuusto

lahden.nuva@gmail.com